

Joachim Edeling

**IOACHIMI EDE=||LINGI POMERANI || HODOEPORICON || BOEMICVM.||
AVSTRIACVM.|| VNGARICVM.|| etc.||**

Rostock: Lucius, Jakob d.Ä., [1571]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn781616328>

Druck Freier Zugang

Cg-1522¹⁻⁶
~~C. II f-3041¹⁻⁶~~

1496. 12. 3

6. J. f. 3041

Handwritten text in the bottom right corner, possibly a signature or date, written in brown ink.

IOACHIMI EDE-
LINGI POMERANI
HODOEPORICON
BOEMICVM,
AVSTRIACVM,
VNGARICVM.
&c.

ROSTOCHII

EXCVDEBAT IACOBVS LVCIVS.

ANNO M. D. LXXI

*Evadito ac honesto viro,
Dno Hieronymo Schyrleino
Lipsonsi, Auctor ipse d. d.*

Cq - 1522¹³

MAGNIFICO ET AM-
PLISSIMO VIRO, NOBILITATE, SA-
pientia, auctoritate, & uirtute præstanti, D. HEN-
NINGOVOM WOLDE, GVBERNATORI Dicæ-
cesis Caminensis, inçlytorum Pomeraniæ Ducum
Consiliario, Domino & Meccenati
suo colendo.

NObilium uirtus & flos Henninge uirorum,
Et Pomeranorum pectus, amorq; Ducum.
Cum mihi sollicitam traheret dubitatio mentem,
Cui mea patrono carmina danda forent:
Hanc mihi Calliope placido pulcherrima uultu
Exemit soluens talibus ora modis.
Quid dubitas cui nam possis Ioachime dicare,
Carmina in Austriacis quæ tibi scripta uisæ
Nonne tibi studijsq; tuis fauet optimus heros?
Qui bene de Sylua nobile nomen habet.
Nobilitatis honos patriæ lux aurea gentis,
Et columen nostri præsidiumq; chori.
Si minus ære licet, tamen illi carmine grates
Lætus age, & studij da noua signa tui.
Ne dubites placido capiet tua munera uultu,
Mens generosa animum, non data dona uidet.
Hoc igitur suadente Dea tibi dedico carmen,
A me quod facili suscipe fronte precor.
Sic tibi concedat diuturnæ tempora uitæ,
Ut patriæ possis uilis esse, DEVS.

Ioach. Edelingus Pasualcensis.

IOACHIMI EDE=

LINGI ITINERA, QVÆ

DEO DVCE, CVM PRÆCEPTORE

suo, D. Dauide Chytræo, Anno 1568. &

1569. feliciter confecit.

Sol ex ↗

Hoëbus ab extrema Chironis ↗
parte recedens,

Vicinus radijs Ægocerotis
erat.

Vicinusq; ipsi brumæ, qua na
scitur olim

Annorum finis, principi
umq; Deus.

Auspice quo: doctoq; simul præeunte Chytræo:
ingredior longam, te duce Christe, uiam.

Interea Varnus roseis plenissimus undis,

Et ualeant Christo grata Roseta scholæ.

Me præceptori comitem procul ire iuuabit,

Inclyta quò pietas, officiumq; uocat.

Austriacis etenim Maxæmylianus in oris,

Permittens puræ relligionis opus:

Iusserat arctois hunc ipsum accersere terris.

Vtq; salutari cœpta iuuaret ope:

Venerat ex illa legatus Cæsaris ora,

Maimigeræ præstans nobilitatis honos

A 2

Christo

Christophorus: Traisi ad ripas, qui possidet arcem,
Que nucis, & pagi, nomina iuncta, tenet.

Hic patruale suo, ceu dux Troianus, Achate,
Et Lastbergero concomitatus erat.

Hoc duce progredimur: comes & Posselius ibat,
Et decus, & nostræ, gloria magna, scholæ.

Cum pede conscendo currum iam certus eundi,
Has fundo cupidas, solè oriente, preces:

Austria iustitiæ solis dum flagitat ortum,
Nos & ob id longum suscipiemus iter,

Nos, precor, infirmos, nec tanto munere dignos,
Sidereo, præsens, flamine, CHRISTE rege.

Tu defende tuam, uincat tua gloria, causam,
Dum tua res agitur, tu pia ccepta iuues.

Tu rege conatus nostri Dauidis, & adde

mar. Robora, ut omne tibi CHRISTE probetur opus.

Vuisnariam portu celebrem, lux prima, marino,
Nos duxit: roseos sol ubi condit equos.

Adiacet huic conclusa mari Pola insula, princeps
Dianæ studijs tunc ubi captus erat. *v. Venabat.*

und Magnus Iohannes Albertus, iusserat ille,

po. In reditu paruas nos tolerare moras.

no. Ductorem interea nostrum iuuat ire Lubecam,

Quæ decus arctoi est, atq; corona, maris.

Quos seruaret ibi sacros Ecclesia ritus,

Noscere suadebat relligionis amor.

Insuper & naues, quæ sex gessere per annos,

Maxima cum Suecis, cernere, bella, cupit.

CUM

Cum populo grates in templo pastor agebat,
 Illo pro facta tempore pace D E O.
 Quæ sex continuos est sæpe petita per annos,
 Hei mihi: sed stabilis non fuit illa diu.
 VVismariæ, geminæ Tilemannus Stella diei
 Colloquijs longas non finit esse moras.
 Principe, Vuitburgam tandem, mandante, uocamur,
 Vrbs ubi Suerinum primò adeunda fuit.
 Tangimus hanc ipsa Nicolai luce Myrani,
 Et nos Leucoreon, luce sequente, uidet.
 Illic suauiloquo dux illustrissimus ore,
 Est felix nobis mane precatus iter.
 Huius ad exemplum, nobis quoq; fausta precantur,
Crusius & ducis & nobilitatis honos.
 Husanusq; sagax animo, Myliusq; disertus, *Joba: Consili*
 Consilijs magno carus uterq; ducti. *Andreas.*
 Inde ubi Beiza minor maiori confluit Albi,
 Constrictas glacie mox superamus aquas.
 Pergimus, & celeres Lunæ succedimus urbi,
 Quando à discessu quarta bis orta dies.
 Vrbs ea non domibus solùm, uberibusq; salinis,
 Naturaq; loci, præsidijq; uiget.
 Splendida sed magis est sancto & sapiente senatu:
 Et sacra sunt fausto templa, scholæq; loco.
 Hic proceres nobis, generosa & larga Lyzi,
 Munera dant, curis quæ medicina forent.
 Musica quin nostras recreabat nobilis aures,
 Contendens numeris ô Philomela, tuis.

A 3

Gymna vicy
Ew

Scha

3

4

Wit

Henni

Boit

5

Lwa

6

7bi o h

i Ba

wi

qua

Gymnasiarcha etiam Lenicerus, & alter ab illo
cas. Lofius inuicta sedulitate senex.
Præcipuiq; alij pietate & arte politi,
Nos recreant studijs, colloquijsq; suis.
Hic mihi templa, scholæ, mox curia uisa, uetustos
Brunsuigæ pingens Saxoniaq; duces.
Que mihi non iucunda minus spectata fuerunt,
Aurea quàm multis pocula uisa tholis.
Quid fontes memorabo solis? quos ante trecentos
Annos, uberius profilijsse ferunt.
Oppidulum quod Vlysis habet de nomine nomen, *Vlyst.*
re. Hospitium in summo præbuit inde gelu.
Mane resurgentes templorum limen adimus,
Ac Euangelij summa, caputq; fuit:
Quod sua Iohanni miracula nunciat, orbis
Et se Messiam CHRISTVS adesse docet.
Austriacis ualde ritus placuere sacrorum,
Urbanus quorum Regius auctor erat.
yd. Lunæburga tuas sed mox transimus ericas, *Lunobur.*
Exciperet solis cum Capricornus equos. *gar hrij de.*
Alter a Brunsuigæ donec lux ducit in urbem,
Que tua fundator nomina, Bruno, tulit.
s. Aucupis Henrici hic patruus fuit, optimus armis:
re. Urbis ut ingenium Martia facta probant.
Vrbs sincera, frequens, populosa, celebris, & ampla,
Relligione, scholis, ciuibus, arte, fitu.
Excipimur dubia Doringo à Consule cœna,
Participes urbis lumina cuius erant.

Hinc

Hinc sumus egressi uicinam in principis arcem,
Cuius habet nomen syllaba prima lupi.
Dux sed habet magna titulum Brunonis ab urbe,
Cum primo proprium Casare nomen idem.
Mirantur reliqui molem, fossasq; profundas,
Et quæ præterea conspicienda forent.
Ast apud Andream Iacobum fallere tempus,
Interea nobis Chemnitiumq; placet.
Principis auspicio magni qui dogmata CHRISTI,
Instaurant monitis, consilijsq; pijs.
Inde Halberstadum, sacri antiquissima sedes
Præsulis, in stricto frigore uisa patet.
Hac luce in roseo tres soles uidimus ortu,
Quæ ter sexta dies forte Decembris erat. 18.
In mentem reuocant qui nobis docta Philippi
Carmina, quæ cecinit talibus ipse modis:
Spargit ut in toto lucem, sol unicus, orbe,
Viuiscoq; unus cuncta calore fouet:
Unicus æterni sic natus mente parentis,
Accendit radijs, pectora nostra, suis.
Hei cur plura tamen solis simulacra uidentur,
Et uacuo mendax ludit imago polo?
Doctrinæ fingent aliqui ludibria forsan,
Adiicient alias disidijsq; faces.
Sed tu Gnate DEI longè mendacia pelle,
Concordes animos lux tua sola regat.
Mox Quedleburgensem ad dextram conspeximus urbem
Aucupis Henrici quæ studiosa fuit.

199
W

18
b

D. Jacob.
bre n., co
ior.

H
18

A 4

Qui

Qui sibi prae reliquis urbem delegerat istam.
 Vipperera uisa prius non procul inde fuit.
 Venimus Ascaniam cum iam tinxisset Ibero,
 Gurgite, defessos, temporis auctor, equos.
 Hic ubi consueto sacra more peracta fuerunt,
 Hospitium nobis Condera uile dedit. *Köndern.*
 Qua fuit insulsus nec dignus laudibus hospes,
 Omnis enim illius cesserat ore pudor.
 Cernitur hinc nobis fumantibus Halla salinis, *Halla, tibi*
 Halla uiris doctis, diuitijsq; potens. *Fontes*
 Doctor ubi hospitij nobis Freudmanne prioris, *Salis.*
 Colloquijs uarijs tædia cepta leuas.
 Luce sed excepit nos Lipsia clara sequenti, *Emporium*
 Quæ Thomæ, horrenti frigore, sacra fuit.
 Nuper ubi Austriaco Camerarium ab orbe reuersum,
 Prima fuit nobis cura uidere senem. *Joachim*
 Qui nos forte duas horas sermone senili,
 Detinuit, prudens consiliumq; dedit.
 Neuius inde senex medica clarissimus arte *D. Nonig.*
 Est uisus, postquam Lucifer ortus erat.
 Tunc sacra lustramus teneris collegia Musis,
 Attamen in primis quæ sacra Paule tibi. *paucim*
 Ac Ducis Augusti ualidas inspeximus arces, *Collegi*
 Arcibus & similes ciuium in urbe domos. *olim Co.,*
 Dulcia mittebat nobis & uina senatus, *nobis*
 Moris ut in magnis urbibus esse solet.
 Progredimur celebrem curru post prandia Grimmam,
 Carmina ubi fundis grat a Sibere DEO. *illius*
Adam

Milvus & plantas cœlestem in mœnibus hortum,
Dum uera pueros in pietate doces.

Luce sequente niues inter, glaciemq; uagamur,
Luminitium carpit dum rota nostra uiam.
Nocte iterum pulsa, solis simulacra uidemus,
Qualia per paucos uidimus ante dies.

Albis & adspicitur glaciali compe de uinctus,
Natali ille tuo CHRISTE profestus erat.

Misena quo nobis portas patefecit amicas,
Et iussit festos hic celebrare dies.

Fabricij ingredior magni conclauē poëtae,
Cuius ut est dextera dextera tacta meæ;
Clare uir, & patriæ decus admirabile, dixi,
Cuius ob ingenium Teutona terra stupet.

Dauidem memini clarum pietate Chytræum,
Hos de Fabricio sæpe dedisse sonos.

Fabricius magno melius demonstrat Homero,
Æterni quod sit Musa ministra DEI.

Colligit à Musis sua carmina doctus Homerus,
Numine Fabricius nobiliore canit.

Nobiscum peragunt tua culta poemata cursum,
Et comites gaudent huius adesse uicæ.

Fallimus in tecto nonnumquam tædia curru,
Alloquimurq; DEVM uoce, lyraq; tua.

Nunc iuuat Angelicos coetus, hominesq; DEVMq;
Carminis harmonia concelebrare tui.

Onimium me felicem cui contigit ultro,
Adspectus tanti colloquiumq; uiri.

A S

VI

17
Lun

18

Geor. Me
37

Im barbarig
Wagen

Vt ueluti teneris te sum miratus ab annis
Ignotum, notum sic pietate colam.
Hæc ego Fabricio. Austriacis, qui splendida uini,
Dona dedit, pueri sic decorata modis:
Det DEVS hunc Auguste potens tibi calitus annum,
Vt propper CHRISTI numine, Caesar eat.
Sicq; uiri uobis doctrina, & stemmate clari
Felix, pro patria quos pia cura mouet.
Eximium uobis hæc offert propter amorem,
Hospitibus præsens munera Fabricius.
Paruos parua decent, nec amici muncra spectant,
Quæ uobis CHRISTVS magna daturus erit.
Ille regat uestras, sacrato numine mentes,
Susceptasq; bonus sospitet ille uias.
Gloria Cæsareas surgat tua CHRISTE per urbes,
Pax detur regnis, pectoribusq; salus.
Pectore dum grato festum celebramus & ore,
Tres & dimidius præteriëre dies.
Interea frigus rigidas dimisit habenas,
Et soles aliquot mitior aura fuit.
Hinc ducis Augusti Dresdam transiuimus urbem,
Pons ubi cum pulchra Saxeus arce iacet. *Mauritij*
Vrbs sed Birna die hospitium præbebat eodem. *Excessit*
Quum prope Gotlebius confluit Albi tibi. *in.*
Hic Luterbachius, cano uenerabilis æuo, *Georgij.*
Nobis in cœna (sed malè firmus) adest.
Ille tibi quondam, dulcis cum uita manebat,
Primus amicorum, diue Luthere, fuit.

Vnde

Vnde loco xenij nobis, sibi missa, Lutheri,
 Scripta notata manu, muneri grata, dedit.
 Mane nouo fessos montosa Boëmta currus,
 Accipit arx Regni Maxmiliane tui.
 Longa ubi dat primam nobis Petrosyluia noctem,
 Hic habuit finem Teutona lingua suum.
 Prandia in Ausiaca solummodo sumpsimus urbe,
 Lubasij in scamno sed fuit inde torus. *Lebuis.*
 Hinc uia Vuelberian ducebat ab urbe Budino,
 Aëgra ubi spumiferas influit Albis aquas. *Eger*
 Felici auspicio Pragam conscendimus altam, *Flus.*
 Anni ubi postremus lucet in orbe dies. *23*
 Hic fuit hospitium nobis prope Caesaris arcem,
 Altera quam nobis cura uidere fuit. *Lüb*
 Vndiq; diuisas hinc est despectus in urbes, *2*
 Per quas latiüago flumine Multa fluit. *molde.*
 Splendida quin etiam Regum, arcis in æde, sepulchra, *Wel*
 Marmoreis statuís conspicienda nitent. *22*
 Carolus hinc Blanca cum coniuge nomine quartus,
 Et Vuenceslaus, Cæsar uterq; , cubat. *Pr*
 Quos apud elegit fatalem proximus urnam, *Mat*
 Ferdinandus genitor Maxmiliane tuus. *lis*
 Vxor ad illius dormit latus Anna sinistrum, *gi*
 E cuius tumulo disticha scripta noto.
 Est situs in templo Bretslaus, Solis ad ortum,
 Dum sequitur, miserè qui cadit ense, feras.
 Hanc quoq; Borzinous Dux est translatus ad ædem,
 Exul in Vngarica qui regione perit.

Rex

Rex etiam Ottocharus fuerat qui nomine quintus,
Hic placidè requiem post sua fata capit.

Non procul Ottocharus tenet hinc Rex tertius urnam,
Qui gessit ualida plurima bella manu.

Nulla sed illorum decorabant carmina tumbas,
Nec uetuit Reges Pieris ulla mori.

Quod nitidum fulgens reddunt alabastra sacellum,
Hæc Wenceslaus diuus in æde tenet.

Martyris hinc manibus suggestum tangimus Husi,
Quo ueræ docuit religionis iter.

Plurima structa sacris lustramus & atria Musis,
Attamen in primis Carole Quarte, tua.

Hic & in angustum musæum ducimur Husi, *Johānis*
Eius adhuc dextræ quod monumenta tenet. *Husi*

Hic operæ precium duxi describere metrum,
Quod nostris addam conueniente loco.

15. Pro Christo vitam CLAVSI I CLARE Iohannes,
Hoc anni numerum, quo perit ustus, habet.

Pieridum nobis aderant duo lumina fratres,
Nobile qui à paruo codice nomen habent.

Adfuit his Thomas uero cognomine, Mitis,
Pectore nam mitis, mitis & ore fuit.

Præbuit hospitium post Broda Boëmica nobis,
Cum tua splenderet, Iane, secunda dies.

7. Tertia Zaslauiam uerò lux pergere suasis: *Szofslawo.*
Vix alia maius uidimus urbe forum.

10. Carmen ubi in tumulo uir felix, fortis, & acer,
Dux Husitarum Zisca sepultus habet:

Johānis . 1418 . Hufse

Husse tuus uindex iacet hic dux Zisca Iohannes,
Supplex Sigmundus cui quoq; Caesar erat.
Et quoniam bustis clarent loca multa, sepulchro
Ziscæ, Zaslauia fama superstes erit.
Illius hic etiam multis suspensa uidetur,
Quæ peperit monachis ferrea claua necem.
Teutonicæ, comitis Turreni hinc mœnia, Brodæ,
Nos ratio cœptæ cogit adire uia.
Nos comes inde senex inuisit in urbe Vienna,
Nobiscum & patrio prandia more capit.
Obstructis niuibus per montes faucibus altos,
Trebium uersus non patuere uia.
Ergo Triglauiam de flumine nomen habentem,
Urbem Morauia uisere cura fuit.
Iam nio imposito monti, Steneroq; relicto,
Deuenimus Dirnam, quam prope Deia fluit.
Dumq; sequi damnosa iuuat compendia, sæpe
Error in ignotos nos rapiebat agros.
Per rigidos donec montes, syluasq; niuesq;
Tandem eluctatos Austria terra capit.
Diximus heroum genitrix pulcherrima salue,
Felix cum Dominis semper & esto tuis.
Austria uirtutum mater clarissima salue,
Innumerabilibus mirè opulenta bonis.
Filius æterni patris tua cœpta secundet,
Nominis ad laudem tempus in omne sui.
Pontificis tandem nugis, tenebrisq; fugatis,
Hunc colere ut uera religione queas.

Brodæ

Trebium

Triglauiam

Dirnam

Deia
Fluuium

Oppidum

o. Oppidulum inde rota petimus properante Serenum,
impositum fluuio, turbide Campe, tuo. *Campo?*
viii. Quo Purchamerus nos humanissimus hospes,
Officijs recreat, dignus amore, suis.
Memnonis ut genitrix pulsus fuit orta tenebris,
Sacra dies templi limen adire monet.
P. Stare & ore DEO meritas ac soluere grates,
Huc quod nos saluo duxerit usq; gradu.
Preco DE I histori. im pueri tractabat IESV,
Quomodo in æde sacra cœlica iussa docet.
Et puer inflatos uincit ratione Sophias,
Hacq; probat uerum se ratione DEVM.
31. Littera ductoris sed nos uocat inde Cremissam,
viii. Cremsa ubi Danubij largiter auget aquas.
Illic ex procerum Delectis adfuit unus,
Non dubito summo sic moderante DEO.
Hic Leopoldus erat Grabnerus amabilis Heros,
Flos atq; Austriacæ nobilitatis honos.
Qui niuida Montis dominatur in arce Rosarum. *Rosk. 6509*
Quam lambit uitreis Campus amœnus aquis.
Letus ob aduentum nostrum, nos ille benignè
Excipit, in nonum detinuitq; diem.
Ad reliquos donec misisset scripta Viennam,
Chytræe aduentus nuncia scripta tui.
Sed ueluti quondam Iosedecei natus Iesus,
Instaurans Solymæ templa, domosq; piæ,
Dextrum habuit Sathanam, qui cœpta fidelia technis,
Repprimeret, longas iniiceretq; moras.
Cesareo

Cesareo sic permissu, dum dogmata CHRISTI,
Restituunt celebres religione uiri:

Commendunus adest, quem Papa uicarius Orci,
Miserat, inceptum qui remoretur opus.
Omnibus atq; modis rapere ad contraria Caesar
Conctur mentem Maxmiliane tuam.

Increpet æternis Dominus te pessime pœnis,
Conterat insidias improbe Papa tuas.

Elegit Solymam Dominus qui maximus urbem,
Dirigat hoc ultro quod bene cœpit opus.

Extra turrigeram uerò expectare Viennam,
Nobilium procerum nos pia cura iubet.

Principiumq; nouæ formare iubemur Agenda,
Monstrantis ueræ religionis iter.

Interea solum sic re cogente Viennam
Mittere me, placuit clare Chytræe tibi.

Cesare conspecto, propero, redeoq; Cremissam,
Itq; mihi Albinus doctus, in axe comes.

Chytræo interea est iunctus collega Riterus,
Carus ob eloquium iudiciumq; suis.

Austriacis primos inter qui sparsit in oris
Doctrinæ ueri semina pura DEI.

Integritate sua, meritis, pictate, fideq;
Præcipuis gratus nobilitate uiris.

Nos Euangelij Gangolphus præco salutat,
Sæpius, & Moses rector in urbe scholæ.

Reitero placuit suadente recedere Spizam,
Possset ut hic nobis aptior esse locus.

Vitiferi

Legat
Pon
cs

Cre

3
Sp

Vitiferi totam concludunt undiq; montes,
Ister ubi angusta ualle coarctat aquas.
Marmoreo templo, domib; q; ornata superbis,
Hic Euangelij uox quoq; pura sonat.
Comica Romanis nobis spectacula uerbis,
Illius exhibuit turba pusilla scholæ.
Moribus & Musis culti pleriq; fuerunt,
Quos penes oppiduli publica cura fuit.
Hic Kirchbergeri Leonardi Martia sedes,
Rupe sub aërea conspicienda iacet.
Vix habuit uiuens alium pietate priorem,
Posthabitis nugis, impie Papa tuis.
O utinam tanta similis pietate Tobias,
Unicus existat filius ille patri.
Illius in librum Phœbo distante notauit,
Dextera Chytræi disticha quinq; manus.
Nobilitas, uirtus uera est, pietasq;, fidesq;,
Quam genus exornant, diuitiæq; patrum.
Tale Leonardus specimen Kirchbergus auitæ,
Floruit Austriacæ nobilitatis honos.
Cui pietas cordi uerè fuit inclyta uirtus,
Qui CHRISTO, uero pectore amicus, erat.
Exemplum patris prælustre sequere Tobia,
Sic CHRISTO uerè nobilitatus eris.
Hæc tibi uota pio fundebat corde Chytræus,
Vitifera hospitium cum tua Spiza daret.
Vallibus his non Peneus, non Thessala tempe,
Certent: cum Tauri sidera Phœbus habet.

Quis

Quis numeret pomis letos crescentibus hortos?

Qui colles propter Danubiumq; iacent.

Attamen inprimis Reitero Sualbacia unda

Grata est, nec toto carior orbe locus.

Oppidulis Spizam multi uenere propinquis,

Vna quibus pietas Christus & unus amor.

Attamen Ernestus sancto à Michaële frequenter

Hic Neuackero concomitatus adest.

Labitur hic nobis hyemis pars tota sequentis,

Vallibus in gelidis hospita Spiza tuis.

Landouio nupsit Grabneri nata Sophia,

Ingressus pisces Phœbus ut ante fuit.

Magnificam thalami pompam spectamus in urbe,

Quæ sua de Cremsæ nomina traxit aquis.

Versibus hunc doctus Græcis Posselius ornat,

Ornat & hunc numeris nostra Thalia suis.

At pars interea Chytræo magna laboris

Exhausta assidua sedulitate fuit.

Reiteroq; comes claram fert scripta Viennam,

Posselius, procures ut simul ista legant.

Ante fuit paulò timidæ quàm portitor Helles,

Excepit celeres solis in axe rotas:

Cum iam perpurcum uer prorsus adesse putamus,

(Nam modo se tenero gramine uestit humus)

Ecce niuem subito uiridantibus illinit agris,

Frigus, ad Aprilem quæ diuturna manet.

Austriaci meminisse senes potuere nec umquam,

Frigore tam longo quòd riguisset hyems.

B

Cesareo

Epit
ma

Longa defessos tandem statione, Viennam
Nos celeres procerum scripta uenire iubent.
Danubio naui descendimus ergò Cremissam,
Grabnerus patriæ lux ubi clarus adest.
Conscendisse simul nauem qui gaudet eandem,
Ad Maimingerum gaudet & ire comes.
Hic quoq; se pariter comitem uenientibus addit,
Ducit ad hospitium nosq; Vienna tuum.
Salue Christiadam quæ iam tria secla fuisti
Arx atq; imperij pulchra Vienna caput.
Esq; (uolente DEO) semper sine fine futura,
Ister in Euxinum dum mare uoluet aquas.
Ordinar unde tuæ uerùm præconia laudis,
Ingenij superas flumina parua mei.
Splendorem sit fas alijs celebrare domorum,
Dum Ducis est magni regia quæq; domus:
Ardua, cum uastis, & propugnacula fossis,
Quo nec in Europa firmitus extat opus:
Et quæ Pyramidum, Stephani pinnacula turris,
Vincere estructuras, arte, opibusq; queant:
Quanta sit ubertas uini, quæ copia rerum,
Vrbis largifluæ testificentur opes:
Magnificos procerum quos partim uidimus hortos,
Multaq; præterea qui uelit ille canat.
Me faciem uidisse tuam inuictissime Cæsar,
O caput imperij, Maxmiliane iuuat.

Non abauo, tritauo, proauo, patruo, atq; parente, *Ferde*
Inferior, non hoc quem regis orbe minor.

Porty *Fride:* *Maxy:* *1:* *Carolo. v.*
Cois: *111.*

TU

Tu data sceptrā tenes, moderatè his uteris ipsis,
Orbis deliciæ, maximus orbis amor.

Hinc ornata uiris quod claris omnia florent,
Regibus & regnis unde paratur honos.

Qui modo Cæsarcos distincta classe senatus,
Laude regunt, retinent iustitiæq; decus.

Insuper Aonijs Academia sacra Deabus,

Hic uiget eximijs cognitione uiris.

Hac in Tentonicis nulla est antiquior oris,
Aut doctrinarum nobilitate prior.

Totq; Professores Medici, legumq; periti,
Nos ibi fraterna qui coluere fide.

Nec mihi Sambuci uarijs conferta libellis,
Prætereunda recens Bibliotheca fuit.

Hic manibus scriptos Græcos, ueteresq; Latinos
Auctores, sædo qui latuere sinu.

Gentibus è uarijs collectos undiq; cernis,
Gratum, & mirandæ sedulitatis opus.

His antiqua simul congesta nomismata mundi,
Partibus è cunctis, annumerare decet.

Maimigeri ista domus seruat Victoris, adeptus,
Nomen ab insigni est qui pietate, Loti.

Quid tibi iam procerum miranda palatia narrem?
Quid recitem sedes Cuspiniane tuas?

Quid Lasij? celsas memorem quid Cæsaris arces?
Quas Cebes etiam sat celebrare nequit.

Hunc Maro, Mæonidesq; alter perferre laborem,
Ponderis oppressus uix grauitate queat.

Virgilio.

B 2

Hospit

Gymn
Vie m

Bib
th

105a: Sa

Hon

Hospita præbebat nobis hic tecta Moserus,
Vir grauis, & uerae religionis amans.

Illius & coniunx specimen uirtutis auite,
Materna fouit nos, aluitq; fide.

Publica mensa fuit nobis, aditusq; patebat,
Omnibus hac unà qui uoluere frui.

Nec semel illustres nos accedere Barones,
Aut alij insignes nobilitate uiri.

Non minus & nobis quoq; consuetudo uirorum
Doctorum, quouis tempore grata fuit.

Sed differrentur cum sancta negotia, quorum
Causa Danubij nos uadit pulchra tenent.

Nobilibus iuuat ire uiris comitantibus Orthum,
Arx tua Salmensis quæ fuit ante comes:

Et sua facundæ Domine nunc limina præbet,
Zinzendorphiaca quæ procreata domo est.

Arci contiguus iacet huic amplissimus hortus,
Humectat gelidis quem celer Ister aquis.

Hinc ueterum Marcmanorum peragrauimus agros,
Prædia Grabneri post subiisse placet.

Prædia cui dederant septeni nomina fontes,
Clara, sed à Domino nobiliora suo.

Hinc amplam, & uastam celeres intrauimus urbem,
Angulus huic Morauæ nomina clara dedit.

Qui fluuius dirimit Morauos, & Pœonas, olim
Limes & hic fixus regni utriusq; fuit.

Danubio, & Smecha traiecto, cernimus inde
Arcem Eberstorphum Maximiliane tuam.

Danubij

Danubij medijs Paradisus clauditur undis,

Visere quem nobis proxima cura fuit.

Inde receperunt claræ nos testæ Viennæ.

Cum decima à Maij tertia uisa dies:

Decidit en pluuia (dictu mirabile) mixta

Nix grauis, & totum durat iniqua diem.

Quod nos ad gelidas uix unquam uidimus arctos,

Maius ubi multo mitior esse solet.

PER Geminos Phæbo fratres redeunte Lacenæ,

Plebs Urbane tibi rustica sacra facit:

Cum sumus ingressi fido comitante Ritero,

Vngaricum (rerum quod mora suasit) iter.

Austriaci proceres hos claræ stirpis alumni,

Addiderant comites, præsidiumq; uia.

Maimigerum bonitate sua, & candore probatum,

Qui bene Victoris nomen & omen habet.

Nobilis huic Spanius, iuuenilibus integer annis,

Gaudet & Heibergus Carolus ire comes.

Danubij in ripa properamus ad ostia Fischæ,

Quæ prope dant gratum rustica testæ torum.

Manc Petronellam tenebris à Sole fugatis,

Ocius inceptum continuamus iter.

Carnuntum ueteres ubi monstrat grande ruinas,

In quibus urbs hodiè tota sepulta iacet.

Hic sua Germanis castra opposuisse Neronem,

Tiberium quondam, scripta uetusta docent.

Hicq; salutatur primùm caput inde Scuerus

Imperij Cæsar, bellica Roma, tui.

B 3

Teutonice

Teutonica hinc thermas ueteris, transiuimus, arcis,
In quarum calidis sanat alumen aquis.
Nec procul Hamburgum est: Morauæ è regione uidentur
Ostia, Danubio iungitur ille suo.
Hunc ubi paulò infra traiecimus: ardua, nostris
Mœnia Pisonis curribus inde patent.
Cum medico Purkirchero, Sambucus in urbe
Nos patria, Vngaricæ lux regionis, adit:
Quo ductore gradus altæ conscendimus arcis,
Cernimus & pulchrum quicquid in arce fuit.
Eximius grauitate senex Mordaxius, in qua
Captiui curam Saxonis acer habet. *Jobā: Friede-
rici.*
Hospitiibus mittit nobis hic uina senatus,
Lecti ex Teutonica non nisi gente uiri.
A Suberlichio ualde tractamur amicè,
Qui sapiens consul sustinet urbis onus. *Seiberlich.*
Legatusq; Buda Camerarius urbe reuersus,
Colloquijs longum non finit esse diem.
Se duo non procul hinc in brachia diuidit Ister,
Et Schytiam tutis claudit utrinq; uadis.
Rursus apud ualidam concurrunt illa Comorram,
Se quoq; disiunctis quo Vuagus addit aquis. *Wagg.*
Quinquaginta tenet mille hæc longissima passus,
Bis decem at illorum millia lata patet.
Thessala non tempe, Bataui uix pascua certent,
Illius eximia cum bonitate soli.
Cedite Niliaci, Siculorum cedite campi
Nescio quid Schytie pinguius orbis habet.

Excipit

Excipit ingressos hic nos domus hospita Dasky,
 . Et dant Vngaricum stragula dura torum.
 Ipsius in culto noctem requicuerat horto,
 Qui regit imperij Maxmilianus opes.
 Ille Comorrensis praeses ius arcis habebat,
 Cernere quam nobis luce sequente licet.
 Hic extrema ferè sunt propugnacula nostro
 Tempore Christiadum, quæ breuis orbis habet.
 Captiuos tenet hic multos custodia Turcas,
 Quos labor, æternum seruitiumq; premit.
 Vndiq; supremæ partem lustrauimus arcis,
 Pars simul inferior quidquid & arcis habet.
 Multa Getis tormenta necem minitantur ab arce,
 Quæ procul acta nitri puluere saxa uomunt.
 Vidimus annonæ quantum, quot uidimus arma,
 Bombardas, gladios, spicula, tela, globos.
 A muro Turci latissima regna uidentur,
 A Sclymi diro regna subacta patre.
 Nanq; hinc Buda gemens uix octo millia distat,
Strigonium subita ueneris inde rate.
 O nimis horrendam commoti numinis iram,
 O admirandum iudiciumq; DEI.
 Quod prope blasphemus adco procedere Turcas,
 Passus ad usq; tuas Teutona terra fores.
 O quondam Vngaricum florens, & nobile regnum
 Vastatum miserè quod modo penè iacet.
 O utinam regum, nostris Heroibus esset
 Matthiæ uirtus, Huniadaeq; patris.

77
 Dasky

Sab
 ofer
 Stri

Matthias B 4 Agnoscenda
 Matthias Huniades

Agnoſcenda DE I bonitas tamen iſta, ruinis,
Seruat in Vngaricis dogma quod ipſe ſuum.
Sicut in urbe Buda Selymus, totaſq; per oras,
Imperij, CHRISTO publica templa ſinit.
Sic Eccleſiolam ſibi CHRISTVS ſeruat ubiq;
Hoſtibus in medijs eſtq; manetq; DEVS.
Cum uero ulterius non eſſet pergere tutum,
Et regni reliquas huius adire plagas.
Vrbem etenim nemo cupiebat cernere uinctus,
Que Conſtantino à Cæſare nomen habet.
Iuſſus ad occaſum curſus auriga reflexit,
Scaurinumq; rota non remorante petit.
Arrabo quâ magnum fluuius ſe fundit in Iſtrum,
Eius & rapidis nomina perdit aquis.
Vrbs iacet & uaſto firmatur ab aggere, ſeuos
Excubat aduerſus que uigil uſq; Getas.
Eccius à Salma comes, & fortiſſimus heros,
Dux erat, & rector, præſidiumq; loci.
Ille ſue nobis mittebat ſercula menſe,
Alloquio comis, ſtrenuus enſe ſenex.
Nonâ bis à decima lux menſis ut orta reſuxit,
Qui de Mercurij nomina matre tulit.
Qua centum ante, decem, capitur ſex inſuper annos,
Byzantina tuis urbs Machomete Getis.
Vngaricam curru ueterem properamus ad arcem,
Arrabo traiectus flumen ut ante fuit.
Hic uiſuntur agri qui non renouantur aratro,
Non tamen intercâ fertilitate carent.

Arrab flumig.

Hinc

Hinc Neosidelo noctem requiescimus urbe,
 Ad Pisonis, ubi sunt bona uina, lacum.
 Post uidet Oedburgum nos, prisco tempore cuius
 Nomina Sempronium prima fuisse ferunt.
 Quæ bonitate tuo certant Epidaure salerno,
 Ciuibus hic Bacchus dulcia uina dedit.
 Urbis honorauit nos cum pastore senatus
 Grengelio, his animum significante suum.
 Cum Siculo Crellerus item reuerenter amorem,
 Declarant nobis, tuq; Firere, suum.
 Posthabito Vuolca, ferro quod nomen habebat,
Vueisbriaci castrum nos uidet inde senis.
 Cum benedixisset nobis de more Riterus,
 Atq; ibi tractasset dogmata mane DEI.
 Trans Leitam uehimur: mox grata Neapolis olim,
 Conspicitur, proauro Maxmiliane tuo.
 Hic placet in culta templum quod cernimus arce,
 Cæsar ubi bustum Maxmilianus habet. Max. i.
 Diuorum hac etiam passim spectamus in ara
 Relliquias, sub qua Cæsar humatus erat.
 Magnanimus celsæ Leiserus præfuit arci,
 Vndiq; qui noster ductor in arce fuit.
 Cuius fratre Sigismundo duce tempore messis,
 Gaudemus patrios rursus adire lares.
 Quatuor ex natis hic Cæsaris esse uidemus,
 Hac quibus in studijs arce palestra fuit.
Dalingere senex multis præceptor ab annis,
 Austriacæ hic nobis, nobilitatis ades.

B S

Prima

36
 Nuv
 srl
 37
 Sop
 Oedb
 Eysenstad
 3
 Weys
 ac
 3
 Ley
 N. Ley
 Capta

Dispositio
 1. 2. 3. 4.

Prima dies clavo cum lucet in aethere mensis,
Qui Iouis à summi coniuge nomen habet.

Birsinga celeri superato, & flumine Fischa,

Venimus ad Thermas parua Badena tuas.

Sulfureis ubi fumat aquis fons, languida morbis,

Corpora, curandi uis quibus acris inest.

Naiadas, & iuuenes mixtim, dominasq; superbas,

His manibus iunctis nare uidemus aquis.

Per tempe hinc iterum properamus amoena Viennam,

Hec loca nam blandus ceu Paradisus erant.

Protraherentur ibi cum sacra negotia, rursus

A nobis aliud mox reparatur iter.

Nos Reiterus, & insignis Rosebergius heros,

Ducunt per saltum docta Vienna tuum.

Hic nos Maurbachij uenerabilis excipit Abbas,

Limina qui Claustri monstrat aperta sui.

Qui Bauarum contra Ludouicum nomine quondam,

Electus Caesar Dux Fridericus erat:

Vt moriens tandem lumen uitale reliquit,

Conditur hoc claustro conditor ipse suo.

Hoc quater ante decem uastauit turpiter annos,

Qui sua uastando nomina Turca tulit.

Moenia non paruo sed stant renouata labore,

Vulcani rapida ui labefacta prius.

Mox petimus celeres pluuioso moenia caelo,

Austriaco, Tulni, condita prima, solo.

Birsingam, Traisumq; agrè superauiimus amnes,

Auxerat hos pluuiæ turbidus imber aquæ.

*Birsing. Traise.
Fluuij.*

Postmod

*Flu.
Wj.*

Maurbachij.

Ao c. 1321.

*OH 40m a.,
-g. i. l. p.;
Turc. Ao.
1300.*

Postmodo Mainigeri Nufdorphum scandimus arcem,
Quæ dedit hospitibus prandia grata suis.
Sacrum, monte, DEO, claustrum spectatur in alto,
Quo monachi uiuunt turba profana sibi.
Prouchimur Steinum, quod Cremse iungitur urbi,
Istrum per medium pons ubi præbet iter.
Vitiferos hinc Vuachauie conscendere montes,
Atq; per angustas cogimur ire uias.
Semita Vueiskirchum donec ducebat, ad Istri
Flumina: ubi cantor uir Pomeranus erat.
Affinis Superintendens doctissime Rhodi,
Stetinij quondam qui tibi Paule fuit.
Istinc oppidulum sancti Michaëlis adimus,
Finitis CHRISTI mane sed ante sacris.
Perspectæ fidei, nec non uirtutis amicus,
Quo sua uir præstans tectâ, Seuerus habet.
Est qui Saxonie celebri generatus in urbe,
Mœnibus è cuius uirgo uirago uidet.
Floribus inuictis, cultuq; ornata decoro,
Quæ simul in dextra florida ferta gerit:
Totius imperij quæ, iuncta potentia quamuis,
Illius haud potuit diripuisse manu.
Talibus ante dies paucos ex urbe Vienna,
Noster in hunc breuiter scribere suasit amor.
Quam legis Edlingus tibi mitto, Erneste, salutem,
Qui te non dubio semper amore colo.
Ut ualet insignis Doctor pietate Chytraus,
Ipsius & comites forsitan ipse rogas?

B 6

Incolu

4
N
do
4
Ste
46
W
Rhodi. Kir
47
S. m.

Mag
g
A. 155

Incolumem ducit (CHRISTO sit gloria) uitam,
Nos etiam simili sorte ualere scias.
Non onerabo tuas multis rumoribus aures,
Hoc tantum statui significare tibi.
Nona, ubi lux splendet uicesima mensis in orbe,
Qui uetus à primo Cesare nomen habet.
Est bis Cesarea cum maiestate locutus,
Qui te fraterno corde Chytræus amat.
Plura quidem possem uarijs tibi scribere rebus,
Sed tibi iam tempus scribere plura uetat.
Nil mihi rescribas Antoni culte Seuere,
Esto Mercurius sed precor ipse, uale.
Donat ei clarus librum uirtute Chytræus,
Hæc in quem propria scripserat ille manu.
Hunc à Chytræo facunde Seuere libellum,
Exiguum magni pignus amoris habe.
Consilio cuius uigili Vuachauia gaudet,
Excubijs seruet quam DEVS ipse suis.
Cuius & in librum Spizæ sexdisticha, ueram,
Propter amicitiam, dextera nostra notat.
DisticHon hoc Erneste tuus tibi fecit EDLINGVS,
Sexta ut LVCE qVater IanVS In aXe fVlt.
Hoc anni ueluti numerum docet atq; diei,
Hæc mea scribebat dextera quando manus.
Sic etiam Antoni simili ratione Seuere,
Perpetuus nostri testis amoris erit.
Nos licet exiguum damus, & sine pondere munus,
Hoc tamen ingenui signa fauoris habet.

Colloq^u
Chytræi
& Col.
Paris.

Magnos

Magnos magna decent, dant maxima munera magni,

Hisq; student animum significare suum.

Nos damus econtra nostram testantia mentem

Carmina quæ placida suscipe mente precor.

Pastor in oppidulo nos suauiter excipit omnes,

De ceruo pernam tuq; Seuere dabas.

Hinc uetus hospitium nos rursus Spiza recepit,

Signaq; lætitiæ nos rediisse dedit.

Et tibi Sualbachij confecta domestica cura,

Ædibus ut fuerat docte Ritere tuis.

Flumine Danubij descendimus inde secundo,

Ad portas iterum nota Vienna tuas.

Mille iacet passus Cecius mons urbe Vienna,

Cuius inesse polo penè uidetur apex.

Pannoniæ fines olim qui limite clausit,

Si modo credendum sit Ptolemæe tibi.

Quem fecit celebrem scurrilis & iste sacerdos,

Qui sua de Caluo nomina monte tulit.

Hunc duce Vuidmanno, simul & comitante Rodensi,

Lustramus: uates doctus uterq; fuit.

Quæ nitet argento solido mox uidimus urnam,

Reliquias etiam Dux Leopoldæ tuas.

At nobis mora longa fuit, cupidosq; reuertit

Fecit & ad patrios uelle redire lares.

Nam quidam interea Byzantia tecta subire,

Et tantas poterant ire, redire uias.

Splendida Turcarum legatio tempore nostro,

Aduenit, magno concomitata grege.

4
Spi
Schw
bae
4
Ka
bi

Legat
Vatis Tu

Vatis & hic nobis Schofferi scripta dabantur,
Schofferi propria scripta notata manu.
Qui mihi Francforti studijs, & amore faucebat,
Et mihi plus alijs semper amicus erat.
Clausula sed optato sunt fine negotia tandem,
Que nos Austriacis detinuere locis.
Et rediisse domum nobis permissa potestas,
Quatuor adiuncti sunt comitesq; uia.
Gente Sigismundus Leisera natus, in acri
Quem frater sequitur Maxmilianus equo.
Et Spanus Vngaricus qui noster ductor ad ora
Atq; Zehendtneræ firma columna domus.
Luce ter Augusti quinta, reuerenter amicis,
Ante salutatis, mox renouamus iter.
Postera cum gelidas Aurora remouerat umbras,
Diximus in curru cara Vienna uale.
Atq; Neapolcos, superatis pontibus Istri,
Hospitium nobis prandia læta dedit.
Est hic fertilitas genialis ubiq; locorum,
Vnde suum urbs etiam nomen adepta tenet.
Arx non magna cui tribuit Clementia nomen,
Cum dubia cœna, præparat inde torum.
Nobilis Enzdorffi mater dominatur in illa,
Quam decorant uirtus, & pietatis amor.
Linquimus Austriacos cito fines luce sequenti,
Tangimus & fluuij Deia fluentia tui.
Pulchram Morauie Znoëmam conscendimus urbem,
Que iacet in montis conspicienda iugo.

Vale.

Kornnecker
b-d-r-g-k.

Gulig.

Pastor

Znoëma. Znoam.

Pastor ubi Socolinus quoq; Syndicus adsunt,
Et nos alloquijs, officijsq; iuuant.
Hic nos assequitur Merclingus syndicus urbis,
Quæ sua uirginea nomina ab arce tenet.
Hic ualedixisses nobis ubi culte Riterè,
Proxima Trebitium semita monstrat iter.
Templa, quibus sacra Vualdenses docuere, subire
Prorsus imaginibus quæ caruere, iuuat.
Polna Modestini, pariter Palamedis amorem,
Conciliat primum doctæ Chytræ tibi.
Montibus accepit uallata Boëmia, saluos
Nos reduces, postquam Polna relicta fuit.
Brodam, & Zaslaiam percurrimus, inde fodinas
Cutheni montis lumina nostra uident.
Prandia Colinum, dat Broda Boëmica cœnam,
Post iterum nostros Praga recepit equos.
Hic ueteresq; nouiq; simul letantur amici,
Quod tandem incolumes nos rediisse uident,
Te Baro Grisbachius, clarusq; Popellius heros
Marscalcus regni, clare Chytræ uocant.
Atq; Palæologus Græcorum sanguine cretus
Induperatorum, gaudet adesse tibi.
Visimus inuicti speciosos Cæsaris hortos,
Quos modo pro merito non celebrare licet.
Vuelberium uelimus, Pragamq; relinquimus ipso,
Quæ tibi sacra fuit, Bartholemæe, die.
Hinc Leutmaritium curru properante uolamus,
Piscifer immensa qua fluit Albis aqua.

Die Bartholomei.

illis
Lop
m

Illis terra locis est uino, frugibus, herbis,
 Fructibus omnigenis, arboribusq; ferax.
 Mrazius, Heniochus, nobisq; Desingius adsunt,
 Hi simul & longum nos comitantur iter.
 Ardua post Cninci superamus culmina montis, *Czminz*
 Urbis ut Ausiace tecta relicta iacent.
 Nosq; duas tenuit Petrofyluia longa per horas,
 Birna torum notis hospitibusq; dedit.
 Heu Luterbachium fato clausisse labores *Lauterbach*
 Interea, hospitij Scipio rector ait. *Moring*.
 Vt conspecta fuit nobis iam Dresda secundo,
 Nomine maiorem mox superamus Hanum. *Hajin*.
 Hinc nos Elysie uia parua per oppida duxit,
 Pons tuus ut primum tactus Elister erat. *Elster*
 Post ad Cœnobium, pulchro cui nomina luco, *Fls.*
 Gens Heneta; antiquo tempore, clara dedit. *Wal d.,*
 Marchio Misniacus Didericus condidit illud, *closter*.
 Qui fuit ut bello sic pietate potens,
 Auctor qui Dedoni fratri quoq; condere Cellas,
 Extitit, ad ripas aduena Molda tuas. *Molda*
 Parthenopæ tui præsul cito mœnia Dami *Fls.*
 Assequimur, fessos sol ubi condit equos. *Mardebürg.*
 Oppidulis Berito, Media soluaq; relictis,
 Nos uidet urbs sedis Marchio clare tue.
 Quæ gerit antiquum uicina nomen ab arcto, *verfol*
 Lumen ut Augustus clausit in orbe suum, *Berlin*.
 Auratos Equites te fama creasse canebat,
 Sacra præterito Solis in æde die.

ATX

Arx munita patet nobis qua Sueuus Hauelo,

Confluit, Ægidij lux ubi clara nitet.

Inde per attritas curru luctamur arenas,

Marchiaci Rheni donec adimus aquas.

Linquere Bellinum Phœbo surgente placebat,

Vuistochium rectam uersus & ire uiam.

Luce sequente Ducis Plauæ succedimus urbi,

In clypeo nigri qui gerit ora bouis.

Gustronium perimus, pulchram miramur & arcem,

Huldrici celebris Marte, togæq; Ducis.

Vrbs tandem incolumes recipit nos clara Rosarum,

Laus sit in æternum maxime CHRISTE tibi.

Saluum mox nobis reditum gratantur amici.

Læta sed inprimis, hoc, schola tota fuit.

Vrbsq; fatigatos propter Rosiana caballos,

Austriacos, totos detinet octo dies.

Cum quibus ad littus cœlo iuuat ire sereno,

Quod quatit horrifonis Baltica Thetis aquis.

Vuarnouij in portum Borea spirante uidebant,

Veliuolas magna ui uolitare rates.

Mirati medium qua nam ratione per æquor,

Sic possent certam nauæ tenere uiam.

Indice, qui nigro tinctus magnete, carinas,

Fluctibus in medijs sed didicere, regi.

Luce ter in patriam quinta Septembris abibant,

Austriaci, quorum tu DEVS esto comes.

Et procerum mentes reliquorum flecte, gubernæ,

Numine cœlesti tempus in omne tuo.

Dd

Da precor Austriacis inceptum nuper in oris,
Crescat ut assidue religionis opus.
Nanq; ibi seruasti tibi millia multa, Baalis
Qui non Ausonij dogmata falsa probant.
Transcat hæc pietas ad eorum CHRISTE nepotes,
Te pia ut aeternum posteritate colant.
Nunc inuicte DEVS restat tibi soluere grates,
Inde mei sistam carminis ipse stylum.
Nos quod inoffenso duxisti tramite tantam
Iussisti incolumes quod remeare uiam.
Cum prope Zaslauiam curru non absq; periculo
Decido, protector tu mihi solus eras.
Per reliquum uitæ tempus uelut ante fuisti,
Sis precor umbraculum CHRISTE benignè mecum.
Tunc dabo pro meritis gratæ tibi munera laudis,
Dum linguæ potero plectra mouere meæ.
Hæc loca sint Henninge tibi notissima quamuis,
Ordine quæ celeberrimis uersibus ipse meis.
Nec tamen iniucunda tibi meminisse, secundo
His numeris eadem cum quasi cernis, erunt.
Notius Vngarica tibi quid regione? Vienna
Quid tibi? quid Praga notius esse potest,
Cum Iohanne tibi Friderico fortiter illuc,
Nanq; sequi placuit Cæsaris arma, Duce.
Et pro laude DEI dulcem profundere uitam,
Pectore magnanimo promptus uterq; fuit.
Insuper & Prage, uos Cæsaris aula Vienna,
Per multos uidit non sine laude dies,

Fallori

Fallor? an ille tuus Dux illustrissimus, ipsi
Ocia cum fuerint, carmina nostra leget.
Forte leget, dum nota ipsi sunt omnia, constant
Quæ refero, ucluti uir generose tibi.
Adde quod & uates, & mirè carmina uatum,
(Est quia Dux etiam carminis auctor) amat.
Quod decuit Reges quondam, summosq; Monarchas,
Exemplo ductus non sibi turpe putat.
Cum Ducibus Pomeraniacis, Henninge, precamur,
Magne Gubernator uiue ualeq; tuis.

ΠΡΟΠΕΜΠΤΙΚΟΝ
SCRIPTVM HONESTO
IUVENI, PIETATE, ERVDITIONE
& virtute ornato, Domino IOACHIMO
EDELINGO Pomerano, cum Rostochio in
comitatu Clarissimi viri D. DAVIDIS
CHYTRAEI Anno 1568. die 3.
Decembris in Austriam
proficisceretur.

A
IOHANNE BATHELIO
COSVELDIANO.

DVM

DVM petis Austriacæ loca fertiliora
Viennæ,
Relinquēs Rosæ docta Lyceæ scholæ,
felix Ioachime bonis precor utere fatis,
Te DEVS, & Phœbi cura secunda
regat.

Magni consilij qui dicitur Angelus, aura
Felici faciat carpere semper iter.
Atq; ita conatus studiorum dirigat omnes,
Ut redeas nostræ gloria magna scholæ.
Dirigat ille tuos cunctos feliter actus,
Ut redeas patriæ lausq; decusq; tue.
Ut superes uirtute tuum uel laudibus æques,
Nobile, quod fato nomen Edlinge, geris.
Est aliquid claro, celebriq; à sanguine nasci,
Et iactare sui nomina clara patris.
Sed quem commendat formoso in corpore uirtus,
Hæc est nobilitas, ueraq; fama uiri.
Gloria sic petitur, sic laus, sic nobile nomen,
Haud alijs poteris nobilis esse modis.
Maeste igitur uirtute animi suadente Minerua,
Exornes nomen nobile, Edlinge tuum.
Sed (quia festinas) ne te fortasse retardem,
Cum Dauide tuos impediamq; gradus.
Vade bonis auibus, Musarum strenue cultor,
Et tecum ducas ex Helicone Deas.
Magna quidem Ioachime tibi laus inde paratur,
Quod tibi Chytræo contigit ire comes.

Est qui Teutonicæ decus indelebile gentis,
Et simul est Rosæ maxima fama scholæ.
Cuius ab ore fluit prædiuite flumine sermo,
Qualis doctiloqui uel Cicconis erat.
Quem penes est triplicis, flos omnis, & ardua lingue,
Gloria, quem merito secula nostra colunt.
A quo sunt omnes latices, fontesq; beati,
Gustati Aonidum Pieridumq; simul.
Adde quòd & uobis doctus coniungitur unâ,
Posselius, nostræ laus quoq; magna scholæ.
Carminè qui docto, non Græcis uatibus impar,
Mæonijs decorat clara Roseta sonis.
His Ioachime uale longum uale dulcis amice,
Sis memor usq; mei, sum memor usq; tui.
Et doctor ductor uobis sit CHRISTVS IESVS
Dirigat & felix omnia cæpta uiæ.
His te Edlinge meis uotis comitabor cuntem,
Que summus faciet pondus habere DEVS.

ELEGIA

AD CLARISSIMUM VL

RVM, D. DAVIDEM CHYTRAEVM

Vienna Pannoniæ discessum paran-

tem, scripta à

PAVLO FABRICIO LAVBENSI,

Cæsareo Mathematico Medico Doctore.

ERGO

ARGO iter ad caros quod te CHY
TRAEB penates

Per multa optatum uota reducat, inisè
Et tibi grata domus magis est quam Cæsaris aula?

Et tua quàm nostra est urbs tibi grata magis?
Ne propera, sancta hic hinc sancta negotia tractas,
Quæ grauat hic humeros sarcina, sancta grauat.

Condita relligio est illic, nec deficit ordo,
Hic malè rebus abest (proh dolor) ordo suis.

Sed quia conscriptus tantorum est ordo laborum,
Nonne (ais) ire domum Pannonis ora sinatè
Lator te scriptis monstrasse fidelibus illum,
Et benè sic opera consuluisse tua.

Non properas igitur laribus quia tempore longo
Nunc abes, aspectu qui caruère tuo.

Non properas fateor: sed cur properare uideris?
Et breuis unde mihi, quæ mora longa tibi est?

Nunquid amicitia facit hoc integrior usus?
Candidiorq; animus cum pietate tuus?

Ingenij dotes & dux prudentia rerum

Nunquid doctrinae copia rara facit?

Causa liquet certè, cur te properare querendo
Temporis includam te breuiore mora.

Si mihi Menalij custodia cardinis esset,

Posit ad arbitrium uel polus ire meum.

It uelut ille mihi cum sepe domestica spectans,
Sydera in exiguis uoluo reuoluo globis.

Vna dies spacium multorum æquaret, in unam]
Conferrem multas per mea regna dies.

Quid tamen hæc opto? uotis ratione coactus
Cedo, nec optatis obsequar uq; meis.

Nil quia uota ualent & tempora oportet amico
Nempe reuertendi iusta fauere domum.

Dictum à torquendis tamen organon orbibus à me
Pignus amicitie uile capeffe meæ.

Atq; domi incolumes cara cum coniuge natos
Palladium letus conspicioq; Scholam.

Principis ora redux, cum mœnibus urbis, amicos
Atq; alia aspicio, quo cupis esse statu.

Iq; iter hinc etiam per Lipsica rura reducat
Dic præceptori nomine grata meo,

Nomine grata meo C A M E R A R I V S audiat, huius
Ille tibi socius namq; laboris erat.

Sed quia tristis hyems, & te uia longior isthinc
Serius admisit, cesserat ille domum.

Quæ tamen haud poteram quando hinc discederet ipsi
Tradere, fac per te carmina nostra legat.

Letus abi atq; uale, nec res tibi tristior ulla
Susceptum Christo sub duce tardet iter.

Et quia doctrinam diuini hoc tempore Verbi
Ore petit Sathana feruidiore furor.

Liuor & in partes uariè contrarius (hûc nunc
Dum trahit hic, illûc retrahit ille) secat.

Distrahit & studijs uulgas, causamq; superbis
Dat malè de tota relligione loqui.

Pertura

Perturbatq; Dei regnum uenerabile rixis,
Vulneribus CHRISTVM dilaniatq; nouis.
Huc precor huc animum Chytræ aduerte, nec illam,
Quam benè soluisti, non moderare ratem.
Si quid adhuc superest (uelut est) non ergò fidelem
Quando opus est operam uir studiose nega.
Quam benè cœpisti nec desere texere telam,
Vtilis hæc nobis, grata futura Deo est.

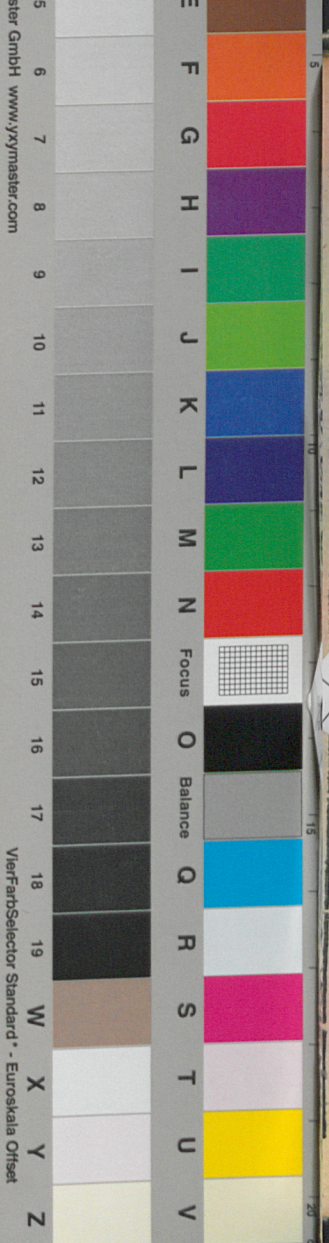
F I N I S.

*L. g. r. Hodeporico Iaco.
bi micijli, & Georgij
Sabini.*

Fr. Neppien,
Buchbinder
in
ROSTOCK
bey der Marien-Kirche.

CARMINA CO-
MITATIVA,
Suavi quà mentem, quà
mores elegantia egregijs.

SARALI

ROS
Typis Ferbo
ANNO cl5 Is

Cg-1522 5